چوارینەکانی شاعیری پورتووگالی ناسراو.. فێرناندۆ پێسوو..- نەژاد عزیز سورمێ:

▪ فێرناندۆ پێسووا –(*)

و : نەژاد عزیز سورمێ

-1-

وەك چەند قایەخێك بەسەر دەریاوەیە
سترانی پورتووگالییان
لە ڕۆحێکەوە بۆ ئەویدی دەچێ .
بەرەنگاری نقووم بوون دەبنەوە .

-2-

مروارییەکانی ئەم گەردانەیەم داڕشتن
پێشکێشی تۆی بکەم
مروارییەکان دڵی منن
دەزوویەکەیش خەمەکانمە .

-3-

خاك بێ گیانە‌
شتێکی دی بێجگە لە دڵ ناژی
زەوی ساردوسڕ دەتخوولێنێتەوە
نەك سۆزی من .

-4-

بۆ ساتۆکەیەك لێمگەڕێ
بڕوام بەوە بێ تۆ هێشتا لێم نزیکی
خەمبارە ئەوەی پێی وایە
پێویستی بەوەیە خ□ی هەڵخەڵە تێنێ .

-5-

بە مردووی لە تەکتدا دەمێنمەوە
بێ ئەوەی شتێ بزانم ، یا هەست بە شتێ بکەم
ئەوە بەسە

تا مەرگ چاکەی بەسەرمانەوە بێ .

-6-

نازانم داخۆ ڕۆح لەو دیو سرووشتدا دەمێنێ
ئەگەر مردم مردم ، یا ئارەزووی مەرگم کرد
ئەگەر زیندوو بام ، ئارەزووم دەکرد بتبینم
چونکە بە مردن نەبێ ناتوانم لەبیرت بکەم .

-7-

بەڵێ ، کەشی دوێنێ بەدتر بوو
بەبەر دەرگەی تۆشدا ڕابرد
گوێی لێ بگرە : هەناسەیەکی پێیە
باش دەزانی کێ بۆی ناردی .

-8-

دڵی خۆمم پێ دای
سەیری چۆنت ڕەفتار لەگەڵ کرد
تا ئێستا بۆت نەگەڕاندوومەتەوە
لەوانەیە لەبەر ئەوەی تێکشکابێ .

-9-

ئەو قووتوویەی سەرپۆشی نییە
هەمیشە کراوەیە
تەنێ بزەیەکتم پێ بدە
هیوا بێ چیدی ناخوازم .

-10-

دوو سەعاتانت چاوەڕێ بووم
دوو ساڵانیشت چاوەڕێ دەکەم
چیتر چاوەڕێ بم ؟ وا دێتە بەر چاو نەیەی
چوون ڕۆژ هێشتا پێشنگان دەدا ؟

-11-

بە درێژایی شەوێ گوێم لە ئاوێ بوو لە ئەستێرکێ
دڵۆپ دڵۆپ دێتە خوار
بە درێژایی شەوێ ، لە ڕۆحمدا بیستم :
تۆ ناتوانی خۆشت بوێم .

-12-

ڕۆژ ڕۆژه و شه‌و شه‌و
هه‌رگیز نانووم
چونكه به ڕۆژێ ناتبینم و
شه‌ویش بیر له تۆ ده‌كه‌مه‌وه .

-13-
گوڵێت له ده‌ست گرتووه
له بێئاگاییدا چنیوته
به‌ڵام وا دیاره دڵمت
به ئاگادارییه‌وه .
-14-
چاوه‌كانت خه‌مبار ، وێڵ
پشتیان به هیچ شتێكه‌وه نه‌داوه
ئای خۆشه‌ویستم ، خۆشه‌ویستم
بریا لانی كه‌م من ئه‌و هیچ شته بام .

-15-
شه‌و دوای ڕۆژ دێ
ڕۆژ دوای شه‌و
پاش سۆزیش
ئه‌و سۆزه دێ سته‌ممان لێ ده‌كا .

-16-
داخۆ ئه‌وه‌نده ده‌هێنێ سه‌نگین بم ؟
نازانم گه‌ر ئه‌و هه‌موو هیلاكییه بهێنێ
چاكتر وایه به خامۆشی بمێنمه‌وه
له‌وه‌ی ته‌ماشای سیمایه‌كی دۆنیا بكه‌م .

-17-
سۆلێكت له پێیه
بنیان له زه‌وی ده‌كوتن
مردن بۆ من خۆشتره
له‌وه‌ی یه‌ك چركه له بیستنیان بوه‌ستم .

-18-
سه‌رت ده‌سووڕێنیه‌وه پرسیار بكه‌ی
گواره‌كانت وه‌ك دوو په‌ڕه‌سێلكه‌ی وه‌ڕس
كه هێشتا فڕین نازانن

دەست بە سەما دەکەن .

-19-
گوڵێکت بە دەستەوەیە
نازانم دەمدەیتێ یان نا .
بەڵام ئەو گوڵانەی سەر ڕووت
ئەوا دەزانی چۆنیان بپارێزی .

-20-
ئای خانمە کەژاڵەکەم
ئەی کەژاڵە گەنجەکە
بەوە بڕۆ کە لێرەوە دەتبینێ
تۆ هێشتا زۆر بچووکی .

-21-
کتێبێکت هەیە نایخوێنیتەوە
گوڵێکت هەیە پەلكی دەکەی
دڵێکت بە پێیەکانتەوەیە
هەرگیز چاوی لێ ناکەی .

-22-
شتێکت قەت نەوتووە خۆشت ویستووە
ئەگەر من پێم نەگوتبی
دەزانم پێشبینی ئەوەت کردووە
لێ نازانم بیرت لەچی دەکردەوە .

-23-
گوڵێکم هەبوو بیکەمە دیاری
بۆ ئەوەی جەسارەتی ئەوەم نەبوو پێی بڵێم :
پێم خۆشە قسەی لەگەڵ بکەم
هەر ئێستا گوڵەکە سیس بوو .

-24-
کە ئاوڕ دەدەیەوە
باوەڕ ناکەم بۆ من بێ
بەڵام تۆ تەماشا دەکەی ، تەماشا دەکەی
ئەمەشیان باشترە .

-25-

هەموو ڕۆژێ
بیر لەو بزاوتە ئازایانە دەکەمەوە :
ملپێچی فەرامۆشکراو
لە نزیك ئێرەدا هەڵدەگرییەوە .

-26-

گوێم لێتە ڕۆژان گۆرانی دەڵێی
شەوانیش گوێم لێتە گۆرانی دەڵێی
داخ لە من ، ئەگەر لە خۆشیان بێ
داخ لە من ، ئەگەر لە خەمان بێ .

-27-

ڕیحانە کێویلەی دەکڕدرێ
باشتر نییە لەوەی دەیدزین
لە ڕیحانە کێویلە گەڕێ
دڵتم بدێ .

-28-

ئەو گوڵەی دەڕندرێ
زۆر ناژی
کەس سەیری تۆ ناکا
کەس نایەوێ بتڕنێ .

-29-

ئەی ئەو پەڕەسێلکەیەی تێدەپەڕی
کێ چاوەڕوانتە ؟
تەنیایە ئەوەی دەتبینێ تێدەپەڕی
متمانەی بە سبەی نوێ دەکاتەوە .

-30-

شانەیەکی ئیسپانیاییت
بۆ قژە پورتوگالیایەکەت هەیە
کاتێ خۆریش دەتپێچێتەوە
دەچیتە ئەو بارەی خوا خەڵقی کردووی .

-31-

دوو جارانم تکا لێ کردی
ئەمەم دوو جاران زانی
دوا جار وەڵامی ئەوەت دامەوە

لـێم نەپرسیبووی .

-32-

کە‌ بە دڵنیاییەوە دەئاخق□ی
نازانم بیر لە چی دەکەیەوە
ڕەنگە بەو ڕیسواکردنانە بێ
بە بێدەنگیت دروستی دەکەی .

-33-

نەورەسەکان دووبارە و دووبارە
لە ڕووبارەوە بەرەو دەریا دەفڕن
بێ ئەوەی مەبەستت بێ ، ئەفسووناوی دەردەکەوی
چوون ئەوەندە پێویست نییە بفڕی .

-34-

لە گۆزەیەکی گڵین
ئاوێکی سازگارتر دەخۆینەوە
خەمگین ، نانوێ
بێدار دەبێ تا بە شادیێ ڕا دەگا .

-35-

چەند ڕاستییەك هەن دەگوترێن
هەندێکیش کەس نایانڵێ
شتێکم هەیە پێتی دەڵێم
بەڵام ونم کرد .

-36-

هەورێك لە ئاسمانە
بە هەموو ئەوانە دەچێ خۆشمان دەوێن
گەر تۆ لانی کەم ئەوەم بدەیتێ
ئەوەی پێدانی ، بەربەستی تێ ناکەوێ .

-37-

ئەو هەورەی تیدەپەڕێ
بەرز دەڕوا
بیری منیش دیلی ئومێدەکانتە بەرز دەڕوا
وەك هەور کە دیلی بایە .

-38-

مەریەم ، کە بانگت دەکەم وەرە ئێرە
مەریەم بڵێ کە تۆ ناتوانی بێی
ئا بەو شێوەیە
دەتوانم بتبینم .

-39-

مۆمێکم لەبەر ئەو سۆزەی
خوداوەند پێی دای داگیرسان
شەو بەسەر گوند و
ئاسمانانیشدا نەما .

-40-

کتێبێکی بچکۆلەم پێیە
کە تۆم لەبیر دەچێتەوە لێی دەنووسم
کتێبێکی بەرگ ڕەشە
هێشتا وشەیەکم تیا نەنووسیوە .

– 41-

هەندێ جار ژیان چەند شتێکی کەمە
خۆشەویستی ، ژیانێکە هەڵیدەگرین
بە هەردوو لایاندا بڕوانە
کەس نایێ لەگەڵم بئاخڤێ .

-42-

بە ئاسپایی ، بە ئاسپایی بۆشایی دەگوزەرێ
یاخی دەبێ تاکو بنوێ
بە کورتی ، بۆشایی دەگوزەرێ ،
بە کورتی فێری لەبیرکردنمان دەکا .

-43-

ئەی هەوری بڵیند ، ئەی هەور
بۆچی ئەوەندە دوور دەڕۆی ؟
ئەگەر تۆ خێوی خۆشەویستی کە من نیمە‌
کەمێك دابەزە ، کەمێك .

-44-

ئەو هەورەی بە ئاسماندا تێدەپەڕێ
لەوەی دەپرسێ کە چ پرسیاران ناکا
گەر بە سوود بێ بڵێین بیدەین بە کێ ؟

(ئەوەی داومە ، نایدەم بە تۆ) .

-45-

ئەی جۆێباری بچووك ، جۆێباری بچووك
ئەوەی ئاسان ڕا دەكا
بە تەنیا ڕا دەكەی
، وەكو من ، ئەی جۆگەی بچووك

-46-

لە كۆتاییدا
ئاخاوتنە درۆینەكانت
بەختەوەرم ناكەن
لێ بەختەوری لە مندا ئەوەیە قسە بكەی .

-47–

بۆم بخەندە ، خەندەی یەكشەمموان
تا دووشەمم بەبیرم بێتەوە
تۆ دەزانی من هەمیشە لە پشتتەوەم
زۆر پێویست نییە بڕۆی .

-48-

جلی جوان دەپۆشم
پێڵاوەكانم لە پێ دەكەم
دەچمە ناو خەڵكی
تا بە دوای ئەوەدا بگەڕێم نایدۆزمەوە .

-49-

لە پشت چیا كەسكەكانەوە دێ
برووسكە كە من نایبیسم
زایەڵەیەكی جوان ، بزر
كە دەیدوێنێ .

-50-

مسكێن ، دڵی بچكۆلانەیە
بە تین و تاوەوە كار دەكا
ڕۆژێ دەگری و
ئێوارانیش واوەیلا .

*(- فێرناندۆ پێسووا – : شاعیری ناسراوی پورتوگالیایی

کەڵ لە هەمان کاتیشدا نووسەر و ڕەخنەگر و وەرگێڕ و فەیلەسووفیش بووە .

13ی 6 ی1888 لە شاری لەشبوون لە دایك بووە ، پێنج ساڵان بووە کە باوکی مردووە ، پاشان بە خێزانەوە دەچنە باشووری ئەفریقا ، لەوێ لە قوتابخانەیەکی ئینگلیزی دەخوێنێ .

لە 13 ساڵیدا دەگەڕێتەوە پورتوگال ، ماوەیەك لە زانکۆی لەشبونە دەخوێنێ .

ساڵی 1914 یەکەمین قەسیدەی بڵاو دەکاتەوە .

30ی نۆڤێمبەری 1935 بە نەخۆشی کۆچی دوای دەکا .

پێسووا نزیکەی 25000 ڕەشنووسی لە دوای خۆی بەجێ هێشتووە لە شیعر و فەلسەفە و ڕەخنە و وەرگێڕان وشانۆیی لە کتێبخانەی نیشتمانی لەشبونە بە ناوی ئارشیفی پێسووا پارێزراون .

هەندێ لەو ڕەشنووسانە لێیان بڵاو کراوەتەوە ، لەوانە :

- کتێبی نادڵنیایی
- سروودەکانی ڕیکاردۆ دو ڕێیس
- دەرگا و چیرۆکی تر
- قەسیدەکانی ئالبارۆ دی کامپۆس
- شوانی مێگەل و قەسیدەی تر
- چوارینەکان و … هی دی .)

** ئەم 50 چوارینەیە لە ماڵپەڕی (القصیده کوم) کراون بە کوردی

بڕوانە : https://www.alqasidah.com/epoem.php?ie=2630